

လူ့အခွင့်အရေးစာစောင်များ ထိန်းသိမ်းမှုစနစ်

ပြဿနာ

လူ့အခွင့်အရေးကဏ္ဍကို သတင်းအချက်အလက်က မောင်းနှင်သည်။ ၎င်းသည် လူ့အခွင့်အရေး အင်ဂျီအို များ၏ တစ်ခုတည်းသော တန်ဖိုးအကြီးမားဆုံးဖြစ်သည့် အရာဖြစ်ပြီး လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ တိုးပွားလာခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန် အင်အားကြီးမားသည့် ကိရိယာတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ သားကောင်ဖြစ်ရသူများ၏ အတိဒုက္ခကို သတိမူမိလာစေရန်နှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ၏ လုပ်ရပ်များကို တရားဥပဒေအရ အပြစ်ပေးနိုင်ရန် အင်ဂျီအိုများက သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းသည်။ ထိုသို့ စုဆောင်းပြီးသည်နှင့် လူထုဆက်သွယ်ရေးဌာနများ၏ အာရုံစိုက်မှုရရှိစေရန်၊ သတိမူမှုနှင့် နိုင်ငံရေး ဖိအားတိုးမြှင့်ရန်နှင့် အမှန်တရားကော်မရှင်များနှင့် ခုံရုံးများပုံစံဖြင့် တရားမျှတမှု ရရှိစေရန် နိုင်ငံတကာ အင်ဂျီအိုများက သတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုသည်။ ထိုသို့ သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း မရှိလျှင် လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုများ အောင်မြင်ရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးသည်။

သို့ရာတွင် အောက်ခြေ လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများက စုဆောင်းထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုနှင့် အလွဲသုံးစားပြုမှု သတင်းအချက်အလက်များစွာမှာ လတ်တလောတွင် သိမ်းဆည်းခံရခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခံရခြင်း သို့မဟုတ် လျစ်လျူရှုမှုများကြောင့် ဆုံးရှုံးနေရကာ၊ ၎င်းတို့၏ ထိရောက်မှုလျော့နည်းနေရပြီး တရားလို ရှေ့နေများ၊ အမှန်တရားကော်မရှင်များနှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများအနေဖြင့် လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်မှု ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား ချုပ်နှောင်ထားနိုင်ရန် သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် ထိုအချက်အလက်များ ကို အသုံးပြုရန် အခက်အခဲဖြစ်ရသည် သို့မဟုတ် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေး အင်ဂျီအိုများက ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောဆိုခဲ့သည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပိုမိုအာရုံစိုက်လာစေရန်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား တရားစွဲဆိုရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊ နောက်ထပ်ကျူးလွန်မှုများကို ဟန့်တားရန် ၎င်းတို့အား အခွင့်ပေးသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု သတင်းအချက်အလက်များကို လုံခြုံစွာ စုဆောင်း၊ စုစည်း၊ သိမ်းဆည်းနိုင်ရန် နည်းလမ်းတစ်ရပ် အလျင်အမြန် လိုအပ်နေကြောင်း လူ့အခွင့်အရေးရပ်ကွက်က ကျွန်ုပ်တို့အား ညွှန်ပြ ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုနည်းလမ်းသည်

- သတင်းအချက်အလက်များကို ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ခိုးယူခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးခံရခြင်းမှ အကာအကွယ် ပေးရမည်။
- လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများမှ မှတ်တမ်းများကို ထိန်းသိမ်းထားကာ သုတေသန ပြုသူများအား ချိုးဖောက်မှုနယ်ပယ်နှင့် အတိုင်းအတာကို ပိုမိုရယူ အသုံးပြုနိုင်စေပြီး ပိုမိုများပြားသော သက်သေ များထံမှ အချက်အလက်များကို အခြေခံကာ အလွဲသုံးစား ပြုမှုပုံစံများ၏ အထောက်အထားကို တည်ဆောက်နိုင်စေရမည်။
- မည်သည့် အချက်အလက်များကို အများပြည်သူသိစေမည်၊ မည်သည့် အချက်အလက်များကို လုံခြုံစွာ လျှို့ဝှက်ထားရှိမည်ကို ၎င်းတို့အား ဆုံးဖြတ်စေကာ အောက်ခြေ အုပ်စုများအား ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် သတင်းအချက်အလက်များနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအပ်နှင်းရမည်။
- တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ တရားလိုရှေ့နေများ၊ စာနယ်ဇင်း ရေဒီယို ရုပ်မြင်သံကြား သတင်းဌာန များနှင့် ပြည်သူလူထုသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကြောင့် သက်ရောက်ထိခိုက်ရသူများ၏ အမြင်သဘောထားများကို တိုက်ရိုက် ရယူထိတွေ့နိုင်စေရမည်။

အမေရိကန် သိပ္ပံတိုးတက်ရေးအသင်း(The American Association for the Advancement of Science)က ကမာတစ်ခုတွင် ဤနယ်ပယ်၌ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းကောက်ယူသည့် လူ့အခွင့်အရေး အင်ဂျီအို ၁၀၀၀၀ ခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ အင်ဂျီအိုများသည် လက် သို့မဟုတ် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရေးသားရိုက်နှိပ်ထားသည့် မှတ်စုများမှသည် ကွန်ပျူတာ လယ်ဂျာပုံစံများ အထိကို အသုံးပြုလျက် မှတ်တမ်းတင်ကြပြီး ရှေ့နောက်မညီ၊ အစီအစဉ်မကျဖြစ်ကာ လူ့အခွင့်အရေးကဏ္ဍအတွင်း အချက်အလက်များ မျှစေသုံးစွဲရန် ခက်ခဲကြောင်း သုတေသနပြုမှုနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများက ပြဆိုသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့ နေရာအလိုက် ကွန်ပျူတာ သို့မဟုတ် စာရွက်ပုံစံဖြင့် သိမ်းဆည်းထားသော သတင်း အချက်အလက်များသည် အခိုးခံရနိုင်၊ ပျောက်ဆုံးနိုင်၊ ဖျက်ဆီးခံရနိုင်သည့် အားနည်းချက်ရှိသည်ဟု ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုစဉ် အသုံးပြုသူများက ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဥပမာ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့တစ်ခုတွင် စာရွက်ပုံစံဖြင့် ခုနှစ်နှစ်ကြာ သိမ်းဆည်းထားသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု သတင်းအချက်အလက်များကို ခြမ်းကွဲစားပစ်ခဲ့သည်။

အဖြေ - Martus ဆော့ဖ်ဝဲ

ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် ဆီလီကွန် တောင်ကြား(Silicon Valley)မှ အကျိုးအမြတ်မရှာသော ဦးဆောင် နည်းပညာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် Benetech က Martus လူ့အခွင့်အရေးစာစောင်စနစ်(Martus Human Rights Bulletin System)ကို တီထွင်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့များအား လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်း၊ ကာကွယ်၊ ဖြန့်ဝေရာတွင် အထောက်အကူပြုရန် ပုံစံထုတ် ထားသော လူ့တိုင်းအသုံးပြုနိုင်သည့် ရင်းမြစ်နည်းပညာ ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အောက်ခြေ အင်ဂျီအိုများ အား ၎င်းတို့၏ မှတ်တမ်းများကို အစေးဆာဗာများတွင် သုံးရလွယ်ဆော့ဖ်ဝဲဖြင့် လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်း နိုင်စေပြီး သုတေသန၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းတို့အတွက် အရေးကြီးသော သက်သေခံ အထောက်အထားများကို ထိန်းသိမ်းပေးထားသည်။

ဤဆော့ဖ်ဝဲကို ကမာတစ်ခုလုံးရှိ လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများ၊ ကျွမ်းကျင်သူများ အထူးသဖြင့် ဦးဆောင် လူ့အခွင့်အရေးစာရင်းအင်းပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် Dr. Patrick Ball နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကာ ရေးဆွဲခဲ့ သည်။ Martus အဖွဲ့အနေဖြင့် ဤလိုအပ်ချက်ကို လူ့အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်အဖွဲ့(Human Rights Watch)၊ လူ့အခွင့်အရေး ရှေ့နေများကော်မီတီ(Lawyer’s Committee for Human Rights)၊ ဖွင့်ထားသော လူ့အဖွဲ့ အစည်းအဖွဲ့ (Open Society Institute)၊ ကုလသမဂ္ဂ(the United Nations)နှင့် နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ (Amnesty International) စသည့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့များအပြင် နိုင်ငံပေါင်း တစ်ဒီဇင်ကျော်မှ အောက်ခြေ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပါ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် ဤဆော့ဖ်ဝဲကို မရေးမှီ Benetech သည် သီရိလင်္ကာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဂေါ်တီမာလာနှင့်ရုရှားနိုင်ငံများကို အခြေခံလျက် ဈေးကွက် သုတေသနပြုခဲ့သည်။ ဂေါ်တီမာလာ၊ ရုရှား၊ သီရိလင်္ကာနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အဖွဲ့အစည်း တစ်ဒီဇင်ကျော်က ဆော့ဖ်ဝဲ၏ ထုတ်လုပ်မှုအကြံပြုမှုကို စမ်းသပ်ခဲ့ကာ နောက်ဆုံးမူအတွက် အရေးပါသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်စေခဲ့သည့် အရေးကြီးသော ပုံစံပြုမှုနှင့် အသုံးပြုနိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်သော တုံ့ပြန်မှုများ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ ထင်ရှားသော စမ်းသပ်သူ၊ ထောက်ကူသူများတွင် သီရိလင်္ကာ လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်(the Human Rights Commission of Sri Lanka)၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ လူ့သားချင်း စာနာ ထောက် ထားရေး အေဂျင်စီများစုပေါင်းအဖွဲ့ (the Consortium of Humanitarian Agencies in Sri Lanka) ဂေါ်တီ မာလာမှ (Centro para Accion Legal en Derechos Humanos in Guatemala [CALDH]) နှင့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများစွာ ပါဝင်သည်။

အကျိုးဆက်အနေဖြင့် Martus လူ့အခွင့်အရေးစာစောင်စနစ်(Martus Human Rights Bulletin System) သည် အသုံးပြုသူများက ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောပြခဲ့သည့် အောက်ခြေ လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများ၏ မှတ်တမ်း များကို ကာကွယ်သော ဆော့ဘဲအတွက် အရေးကြီးသည့် လိုအပ်ချက် လေးခုကို ဖြေရှင်းပေးသည်။

အသုံးပြုရလွယ်သည်။ ၊ ဤဆော့ဘဲသည် အီးမေးလ်ကဲ့သို့ပင် သုံးရလွယ်ပြီး ဈေးမကြီးသော ကွန်ပျူတာတွင် သုံးနိုင်သည်။ အင်တာနက်နှင့် အမြဲတမ်းချိတ်ဆက်ထားရန် မလိုပေ။

လုံခြုံမှုရှိသည်။ ၊ မှတ်တမ်းများကို အထူးကုတ်ဖြင့်ရေးသားထားပြီး အစေးတစ်နေရာတွင် လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းထားကာ နေရာများစွာတွင် နောက်ခံပြုလုပ်ပေးထားသည်။ ထူးခြားသော စကားစုကိုဖြင့် ကာကွယ်ထားသည်။

ရှာရလွယ်သည်။ ၊ သီးခြား ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ခွဲခြားဖော်ထုတ်သည့် အသေးစိတ် အချက် အလက် များကို အုပ်စုလိုက် သို့မဟုတ် မှတ်တမ်းများကို ရယူသုံးစွဲခွင့်ပေးထားသည့် ပြင်ပ သုတေသန ပညာရှင်များက ရှာဖွေနိုင်သည်။

ပွင့်လင်းမြင်သာသည်။ ၊ ဤဆော့ဘဲသည် ဖွင့်ထားသော ရင်းမြစ်ဖြစ်သည်။ မည်သည့်အုပ်စုက မဆို ကုတ်ကို စစ်ဆေးနိုင်ပြီး Martus ဆော့ဘဲနှင့်ပတ်သက်၍ ကောင်းမွန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည်။

ဤနည်းပညာကို လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု မှတ်တမ်းများအား ကာကွယ်ထားပြီး လွယ်ကူစွာ ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုကို သေချာစေရန် အထောက်အကူပြုလိမ့်မည်။

Martus ဆော့ဘဲ၏ အနာဂတ် အသုံးပြု ပရိဝုဒ်များတွင် အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်မှု၊ လူကုန်ကူးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဖျက်စီးမှုနှင့် လူ့မျိုးဘာသာစသည်တို့ကို အခြေခံ၍ အာဏာတထား ပြစ်မှု ကျူး လွန်ခြင်းတို့ပါဝင်မည်။ ဆော့ဘဲနှင့် ၎င်း၏ ရင်းမြစ်ကုတ်ကို ဒေါင်းလုတ်ပြုလုပ်ရန် www.martus.org တွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။